

Beslissing

(B)658E/84
12 oktober 2023

Beslissing over de doelstellingen die nv Elia Transmission Belgium in 2024 moet behalen in het kader van de stimulans ter bevordering van het systeemevenwicht zoals bedoeld in artikel 27 van de tariefmethodologie

Artikel 27 van het besluit (Z)220630-CDC-1109/11 van de CREG van 20 juni 2022 tot vaststelling van de tariefmethodologie voor het elektriciteitstransmissienet en voor de elektriciteitsnetten met een transmissiefunctie voor de regulatoire periode 2024-2027

Niet-vertrouwelijk

INHOUDSOPGAVE

INHOUDSOPGAVE.....	2
INLEIDING	4
1. WETTELIJK KADER	5
2. ANTECEDENTEN	5
3. RAADPLEGING	6
3.1. Algemene opmerkingen	6
3.2. Opmerkingen over een specifiek project	7
3.2.1. Verbetering van de terbeschikkingstelling van gegevens door Elia.....	7
3.2.2. Visie en roadmap inzake flexibiliteit voor congestiebeheer en transparante communicatie over de activatie van flexibiliteit in het kader van contracten met flexibele toegang.....	9
3.2.3. Vaststelling van de vereisten voor een strategie inzake belastingbeheer voor de leveringspunten met een beperkte energievoorraad die gelijktijdig verschillende balanceringsdiensten aanbieden	9
3.2.4. Factureringsproces van de BRP's	9
3.2.5. Implementatie van intelligente tests voor de beschikbaarheid van de reserves	10
3.2.6. Co-optimalisatie om de systeemkosten voor congestiebeheer en balancering te minimaliseren.....	11
3.2.7. Economische optimalisatie van het gebruik van de balanceringsmiddelen en balanceringsproducten door Elia	11
3.2.8. Analyse van de technische haalbaarheid van selectieve verbruiksontkoppeling	11
4. BESLISSING	12
4.1. Verbetering van de terbeschikkingstelling van gegevens door Elia.....	13
4.1.1. Beschrijving	14
4.1.2. Leveringstermijn en deliverables	15
4.1.3. Betrokken bedrag:.....	15
4.1.4. Context en rechtvaardiging.....	15
4.2. Visie en roadmap inzake flexibiliteit voor congestiebeheer en transparante communicatie over de activatie van flexibiliteit in het kader van contracten met flexibele toegang.....	16
4.2.1. Beschrijving	16
4.2.2. Leveringstermijn en deliverables	18
4.2.3. Betrokken bedrag:.....	18
4.2.4. Context en rechtvaardiging.....	18
4.3. Vaststelling van de vereisten voor een strategie inzake belastingbeheer voor DP's met een beperkte energievoorraad die gelijktijdig verschillende balanceringsdiensten aanbieden	19
4.3.1. Beschrijving	20
4.3.2. Leveringstermijn en deliverables:	21

4.3.3.	Betrokken bedrag:.....	21
4.3.4.	Context en rechtvaardiging.....	21
4.4.	Factureringsproces van de BRP's.....	22
4.4.1.	Beschrijving	22
4.4.2.	Leveringstermijn en deliverables	23
4.4.3.	Betrokken bedrag.....	24
4.4.4.	Context en rechtvaardiging.....	24
4.5.	Implementatie van intelligente test voor de beschikbaarheid van de reserves	25
4.5.1.	Beschrijving	25
4.5.2.	Leveringstermijnen en deliverables	26
4.5.3.	Betrokken bedrag.....	27
4.5.4.	Context en rechtvaardigingen.....	27
4.6.	Co-optimalisatie om de systeemkosten voor congestiebeheer en balancing te minimaliseren.....	27
4.7.	Economicly optimise the use of balancing means – use of balancing products by Elia.....	28
4.8.	Analyse van de technische haalbaarheid van selectieve verbruiksontkoppeling (en herstel)	29
BIJLAGE 1	30
BIJLAGE 2	30

INLEIDING

De COMMISSIE VOOR DE REGULERING VAN DE ELEKTRICITEIT EN HET GAS (CREG) legt hierna de doelstellingen vast die de nv Elia Transmission Belgium (hierna: Elia) in 2024 moet bereiken in het kader van de aan het eigen inzicht van de CREG overgelaten stimulans, zoals bedoeld in artikel 27 van het besluit (Z)220630-CDC-1109/11 van de CREG van 30 juni 2022 tot vaststelling van de tariefmethodologie voor het elektriciteitstransmissienet en voor de elektriciteitsnetten met een transmissiefunctie voor de regulatoire periode 2024-2027 (hierna: de tariefmethodologie).

Naast de inleiding is deze beslissing opgebouwd rond vier hoofdstukken. Het eerste hoofdstuk beschrijft het wettelijke kader dat aan de grondslag ligt van deze beslissing. Het tweede hoofdstuk zet de antecedenten uiteen, terwijl het derde hoofdstuk het kader van de raadpleging beschrijft. Het vierde hoofdstuk bevat de beslissing van de CREG over de doelstellingen die Elia in 2024 moet behalen in het kader van de aan het eigen inzicht van de CREG overgelaten stimulans, zoals bedoeld in artikel 27 van de tariefmethodologie.

Deze beslissing werd op 12 oktober 2023 door het directiecomité van de CREG goedgekeurd.

1. WETTELIJK KADER

1. Artikel 27 van de tariefmethodologie luidt als volgt:

*'De bevordering van het systeemevenwicht geeft aanleiding tot de toekenning van een stimulans die functie is van het behalen van de doelstellingen die jaarlijks door de CREG zijn vastgelegd. Ten laatste op 15 mei van elk jaar kan de netbeheerder aan de CREG een projectenlijst voorstellen waarvan de realisatie in de loop van het daaropvolgende jaar volgens hem prioritair is. Ten laatste op 30 september van datzelfde jaar bepaalt de CREG, na een openbare raadpleging, de lijst van de projecten die in het volgende jaar moeten gerealiseerd worden en beschrijft zij de doelstellingen die voor elk ervan moeten behaald worden. De CREG geeft tevens aan welk deel van de stimulans samenhangt met elke doelstelling, alsook de nagestreefde realisatiedatum (of datums). Het gedeelte dat verband houdt met elke stimulans wordt aan de netbeheerder toegekend in functie van de realisatiegraad van de doelstelling en van het respect voor de uitvoeringstermijnen. Om de voorspelbaarheid te verhogen en om gebruik te kunnen maken van projecten waarvan de realisatietermijn langer is dan één jaar, kan de netbeheerder aan de CREG een overzicht van te bereiken doelstellingen voor de jaren Y+n voorstellen. De CREG stelt jaarlijks dergelijk doelstellingenoverzicht op. Zonder dat dit bedrag evenwel € 4.200.000/jaar mag overschrijden, bedraagt het maximale jaarlijkse bedrag voor deze stimulans het product van 0,12% * gemiddelde RAB * minimum (S; 40%).*

Voor elk jaar van de regulatoire periode 2024-2027, voorziet de netbeheerder ex ante in zijn tariefvoorstel het bedrag van 2.100.000 EUR als element van zijn totaal inkomen.'

2. ANTECEDENTEN

Einde 2022 en begin 2023 verschijnen vertegenwoordigers van de CREG en Elia samen op de projectenlijst voor stimulans van 2024..

Op 15 mei 2023 heeft Elia per brief zijn « proposition de liste de projets prioritaires pour l'année 2024 dans le cadre des incitants d'équilibrage » (*sic*) naar de CREG gestuurd.

Op 3 juli 2023 hielden Elia en de CREG een overlegvergadering over de lijst met prioritaire projecten van Elia en de projecten opgesteld door de CREG.

Op 19 juli 2023 heeft de CREG de ontwerpbeslissing 658E84 over de doelstellingen van de NV Elia Transmission Belgium en in 2024 op basis van het promotiekader van het systeem met betrekking tot artikel 27 de tariefmethodologie genomen. Dit ontwerpbeslissing werd ter consultatie voorgelegd van 24 juli tot en met 28 augustus 2023. In het kader van deze publieke consultatie kwamen vijf reacties binnen, afkomstig van FEBEG, Febeliec, Elia, Fluvius en Synergrid.

3. RAADPLEGING

Het directiecomité van de CREG heeft gedurende vijf weken een openbare raadpleging over de ontwerpbeslissing georganiseerd via de website van de CREG. Dit hoofdstuk bevat een samenvatting van de reacties op de openbare raadpleging en de antwoorden van de CREG op deze reacties. Indien nodig kan hoofdstuk 4, dat de beschrijvingen van projecten bevat, worden gewijzigd.

3.1. ALGEMENE OPMERKINGEN

Febeliec heeft als algemene opmerking dat de stimulans, om aanvaardbaar te zijn, gericht moet zijn op meetbare doelen die de efficiëntie verhogen en de kosten van het systeem verlagen, en die niet behoren tot de normale activiteiten van de netbeheerder. Tot slot betreurt de respondent het dat alle projecten over studies gaan en niet over concrete maatregelen die rechtstreeks ten goede komen van de netgebruikers.

Febeliec haalt het geval aan waarbij Elia een doelstelling van de stimulans niet kan behalen binnen de voorziene termijn. De respondent is bang dat Elia haar belangstelling voor de doelstelling zou verliezen indien het bedrag van de stimulans verloren zou zijn.

Febeliec vraagt om aan de stakeholders een verslag over de discretionaire stimulansen van de voorgaande jaren te bezorgen.

FEBEG beveelt aan de implementatie van de projecten Picasso en MARI-ICAROS niet uit te stellen omwille van de prioriteit die Elia aan projecten van de stimulans geeft. Febeg vraagt eveneens om prioriteit te geven aan de voortzetting van de implementatie van het CRM en het ICAROS-project. FEBEG stelt voor om het aantal projecten te beperken tot 3-5 per jaar om Elia en de marktspelers niet te overbelasten met raadplegingen en evoluties van het marktdesign.

De CREG herhaalt dat de implementatie van bepaalde oplossingen een aanpak in verschillende fasen vraagt die soms over verschillende jaren gespreid is en waarvan de eerste fase bestaat uit de uitvoering van een studie en, vervolgens, de implementatie van weerhouden oplossingen. Doorgaans is het beter om eerst een probleem, de oorzaken en gevolgen ervan te bestuderen en pas daarna oplossingen uit te werken, de beste oplossing eruit te kiezen en die uit te voeren. De stimulans ter bevordering van het systeemevenwicht betreft grotendeels de fase van de analyse en het voorstel van een oplossing. Er dient echter opgemerkt te worden dat de beschrijving van bepaalde projecten ook het voorstel van een implementatieplan omvat.

Bepaalde projecten betreffen effectief activiteiten die voortkomen uit wettelijke verplichtingen opgelegd aan de TNB. Toch moeten we er hier aan herinneren dat de stimulans vooral dient om aan Elia aan te geven welke prioriteiten volgens de CREG specifiek gunstig zijn voor de gebruiker. De stimulans ter bevordering van het systeemevenwicht wil dus vooral bepaalde behoeften prioriteit geven zoals onderzoek en de invoering van nieuwe studiedomeinen die veeleer onder andere stimulansen vallen zoals de stimulans voor innovatie¹.

Het bedrag dat wordt toegekend voor de verschillende projecten wordt bepaald volgens het eigen inzicht van de CREG en is vooral afhankelijk van de complexiteit van de behandelde onderwerpen alsook van de inspanningen die nodig zijn om deze objectieven te behalen. De bedragen die uiteindelijk aan Elia worden toegekend, hangen af van de mate waarin elke doelstelling werd gerealiseerd en van de naleving van de termijnen en worden niet bepaald volgens een principe van alles of niets. De

¹ Stimulans voor innovatie bedoeld in artikel 26 §§2 en 3 van de tariefmethodologie.

realisatie van projecten door Elia gebeurt doorgaans in overleg met de CREG, die bijgevolg, indien nodig, bij haar beoordeling van de prestaties van Elia rekening kan houden met eventuele moeilijkheden of onvoorziene elementen die zich zouden voorgedaan hebben.

In verband met de resultaten van de projecten van de stimulansen ter bevordering van het systeemevenwicht (of discretionaire stimulansen) in het verleden, herinnert de CREG eraan dat de meeste, zo niet alle, projecten onderwerp waren van minstens één openbare raadpleging en (tegenwoordig systematische) publicaties door Elia. Het lijkt dus dat alle gegevens die nodig zijn om het publiek goed te informeren over de projecten van de stimulansen uit het verleden beschikbaar zijn. Om transparant te zijn over de bedragen die sinds de implementatie in 2016 (onder de naam "discretionaire stimulans") uiteindelijk zijn toegekend in het kader van de stimulans voegt de CREG als bijlage bij deze beslissing een samenvattende tabel.

In verband met de bijkomende werklast voor Elia en de marktspelers als gevolg van de stimulans ter bevordering van het systeemevenwicht, bovenop de andere prioritaire projecten zoals ICAROS en het CRM, herhaalt de CREG dat het doel van de stimulans de planning van de projecten van Elia vast te leggen is en niet ervan afhankelijk te zijn. De CREG, die zich bewust is van het grote aantal lopende en geplande projecten die een impact op de processen van Elia en de marktspelers zullen hebben, heeft beslist om de stimulans uitzonderlijk tot beperken tot 5 projecten in 2024.

3.2. OPMERKINGEN OVER EEN SPECIFIEK PROJECT

3.2.1. Verbetering van de terbeschikkingstelling van gegevens door Elia

Reactie van FEBEG

FEBEG steunt de toename van de transparantie, maar vreest dat het project geen prioriteit is en dat het risico bestaat dat er duplicatie ontstaat met de data-uitwisselingsprocessen die al bestaan of worden geïmplementeerd in het kader van het project ICAROS en de verbinding met de MARI- en PICASSO-platforms.

Antwoord van de CREG

Het doel van het project is de behoeften in te vullen van de BRP's die niet gedekt zijn door de reeds gedekte projecten of de projecten die Elia al ontwikkeld heeft met de BRP's. Er zullen dus geen overlappingsen zijn en de bestaande projecten zullen ook niet in vraag worden gesteld. Het gedeelte van de transparantiegegevens en de open data zijn een lichte aanpassing van wat al bestaat binnen Elia. De enige nieuwigheid gaat over de uitwisseling van gegevens die niet-gedekt zijn door huidige projecten tussen de BRP's en Elia via een API.

Reactie van Febeliec

Febeliec steunt het project omdat het essentieel is dat alle relevante data beschikbaar worden gesteld aan geïnteresseerde partijen om een goede werking van de markt te garanderen. Dit gezegd zijnde stelt Febeliec voor om een "kwaliteitscontrole"-mechanisme aan het project toe te voegen, wat Elia zou moeten aanmoedigen om de aannames die zijn gedaan in het kader van haar adequaatheidsstudies opnieuw te beoordelen.

Antwoord van de CREG

Er is al een specifieke stimulans (stimulans data quality) voor de tariefperiode 2020-2023 die de kwaliteit van de op de transparantieplatformen van EntsoE gepubliceerde transparantiegegevens controleert en de maandelijkse gegevens die Elia aan de CREG heeft overgemaakt. Er worden dagelijkse en maandelijkse testen i.v.m. deze gegevens uitgevoerd om de consistentie ervan te

controleren. De hypothesen rond de kernparameters van de toereikendheidsstudies gaan buiten het kader van de stimulans data quality.

Reactie van Fluvius

Gezien de synergieën met de data-uitwisselingsplatformen ontwikkeld door de distributienetbeheerders, vraagt Fluvius hen te betrekken of op zijn minst te informeren in het kader van het project.

Antwoord van de CREG

Het project voorziet zelf dat de behoeften van de BRP's zullen worden geanalyseerd. In functie van de behoeften die zullen worden geïdentificeerd zullen de stakeholders met deze behoeften worden geïdentificeerd en door Elia bij het project betrokken worden.

Reactie van Elia

Volgens Elia bestaat er in de inleiding en bij de beschrijving van de prikkel verwarring tussen de gebruikte technologie (SFTP, API), het type data (Transparantie, Meetgegevens etc.) en de kanalen waarlangs de data beschikbaar worden gesteld (Open data). De projectbeschrijving moet worden verduidelijkt.

Elia heeft ermee ingestemd om alle marktspelers te bevragen van bij de start van het project maar spreekt zich niet uit over de timing van de implementatie vooraleer ze de behoeften van de marktspelers heeft begrepen. Het zou kunnen dat het implementatieproject, in functie van de prioriteiten en behoeften van de marktspelers, over verschillende jaren loopt. Als de uitgedrukte behoeften van de marktspelers niet zouden kunnen worden geïmplementeerd in het kader van deze stimulans en in het kader van de stimulans die voor 2025 zou worden vastgelegd, dan zou Elia zich er in het kader van het actieplan toe verbinden om zich, als dat nodig is, ook na 2025 te blijven inspannen.

De timing van implementaties en het project als geheel hangt af van de behoeften van marktdeelnemers die tijdens de eerste fase van het project zullen worden ontdekt. Elia kan zich dus niet verbinden aan de timing van de implementatie van alle behoeften.

Elia vindt dat het overleg met de marktspelers de enige basis is voor het implementatieproject, de prioritering van de functionaliteiten en de fasering ervan. Met de behoeften die de CREG heeft uitgedrukt aan de hand van de verduidelijkingen in de formulering van de stimulans (SFTP-technologie, wil om te downloaden, terbeschikkingstellingstermijn enz.) moet in het kader hiervan dus rekening worden gehouden en ze zullen dus geëvalueerd worden samen met de behoeften die in de overlegfase uitgedrukt zullen worden.

De deelname van de CREG aan elke fase is een opportuniteit voor de CREG om, in alle transparantie, te weten te komen wat de behoeften van de marktspelers zijn en bijgevolg haar eigen verzoeken en/of behoeften aan te passen aan de voordelen die de marktspelers hebben geïdentificeerd.

Antwoord van de CREG

De CREG begrijpt niet wat volgens Elia verwarrend is. Zoals besproken zou het project over meerdere jaren kunnen lopen, in functie van de behoeften die de stakeholders bij de analyse van de behoeften hebben uitgedrukt. De CREG vindt het goed dat de analyse van de behoeften van de marktspelers als basis voor het project dient en is blij dat ze kan deelnemen aan elke fase van het project.

3.2.2. Visie en roadmap inzake flexibiliteit voor congestiebeheer en transparante communicatie over de activatie van flexibiliteit in het kader van contracten met flexibele toegang

Alle respondenten van de openbare raadpleging steunen dit project.

3.2.3. Vaststelling van de vereisten voor een strategie inzake belastingbeheer voor de leveringspunten met een beperkte energievoorraad die gelijktijdig verschillende balanceringsdiensten aanbieden

FEBEG steunt het project en acht het nuttig, maar beschouwt het niet als een prioriteit. Febeliec is geen tegenstander van het project, maar vindt dat Elia zich moet beperken tot de rol van facilitator ter zake.

Zowel Febeliec als Febeg hebben tijdens de openbare raadpleging geantwoord dat het opleggen van regels, grenzen, of strategieën geen resultaat van deze stimulans mag zijn. De CREG gaat deels akkoord met deze opmerkingen. Het Energy Management Systeem heeft namelijk als doel om weinig voorkomende situaties af te dekken met langdurige aFRR-activaties. Het risico bestaat dat BSPs, vanuit een objectief van maximalisering van verwachte winsten, een correcte langdurige aFRR-activatie aan lager aFRR-vermogen zal inruilen ten voordele van kortdurende aFRR-activaties aan hoger aFRR-vermogen. Het Energy Management Systeem is een hulpmiddel om zulke afweging te detecteren en te corrigeren. De CREG gaat wel akkoord met Febeliec en Febeg dat het Energy Management Systeem geen extra voorwaarden mag bevatten voor de aFRR-dienstlevering dan die opgenomen en goedgekeurd in de respectievelijke T&C BSP.

Buiten enkele overwegingen die Elia formuleert in haar antwoord, steunt ze de formulering van de stimulans.

3.2.4. Factureringsproces van de BRP's

Elia stelt voor om de herformulering van deel 6 van de beschrijving van de stimulans te herzien om te verduidelijken dat ze enkel betrekking heeft op de voorgestelde verbeteringen die geen wijziging van de type-overeenkomst van de BRP's vereisen. Elia geeft eveneens aan dat verschillende delen van de beschrijving van het project en deliverables niet coherent zijn.

Fluvius herinnert eraan dat het proces voor de toewijzing van de onevenwichten aan de BRP's via Atrias geregeld wordt in het kader van de MIG 6. Volgens Fluvius werden er al belangrijke evoluties van de verbonden processen geïmplementeerd en werd er tijdens de laatste overlegmomenten geen enkele bijkomende aanvraag tot verbetering geformuleerd. Volgens Fluvius zal een herziening van het factureringsproces van de BRP's geen impact hebben op de kennis die de BRP's van hun onevenwichten hebben.

Fluvius haalt het probleem aan van de onbetaalde facturen door de BRP's dat eerder veroorzaakt zou worden door de stijging van de balanceringskosten dan door de termijnen in de toewijzings- en factureringsprocessen.

Tot slot is Fluvius verwonderd dat Elia een stimulans ontvangt om een platform te ontwikkelen zonder dat de vraag aan Atrias wordt gesteld. De analyse zal dan rekening moeten houden met de bijkomende kost voor Atrias.

Febeliec en FEBEG steunen de stimulans.

De CREG heeft de beschrijving van het project en de deliverables effectief aangepast om ze coherent te maken. De CREG benadrukt dat de datum van 1 september voor de lancering van de openbare raadpleging een uiterste datum is: als Elia dat nodig vindt, dan kan de raadpleging natuurlijk vroeger plaatsvinden.

Wat de opmerkingen van Fluvius betreft, herhaalt de CREG dat ze niet bevoegd is om, met of zonder stimulans, Atrias te vragen om haar processen te verbeteren. Het project beperkt zich dus tot het geven van een stimulans aan Elia om met Atrias te overleggen om samen oplossingen uit te werken om de processen voor de toewijzing van de onevenwichten aan de BRP's zo goed mogelijk uit te werken. Het project beoogt eveneens verbeteringen die Elia kan aanbrengen aan haar eigen processen, los van Atrias.

3.2.5. Implementatie van intelligente tests voor de beschikbaarheid van de reserves

Febeliec antwoordt dat ze een directe implementatie verkiest, met oog op het verminderen van kostelijke testen voor haar leden. Febeg steunt de stimulans, geeft aan dat deze stimulans later geïmplementeerd kan worden, en ziet een kosten-batenanalyse als noodzakelijk alvorens tot een implementatie over te gaan.

Elia geeft in haar antwoord aan dat het doel van de stimulans niet mag zijn om een nieuw raadplegingsverslag op te maken. De CREG merkt op dat er, uitzonderlijk, geen formele raadpleging voorzien wordt in de stimulans. Elia zal dus niet genoodzaakt zijn om een raadplegingsverslag op te maken. Wel heeft de CREG een evaluatiemoment voorzien waarbij de markt zich alsnog moet uitspreken over de implementatie van de stimulans.

Ook stelt ze zich vragen over de noodzaak om een steun te krijgen van de markt om "smart testing" te implementeren. Elia haalt als voorbeeld een tegenkanting van een marktdeelnemer aan, die een effectievere testmethode wenst tegen te houden. De CREG begrijpt de bezorgdheid, en voegt expliciet toe dat de tegenkanting gemotiveerd moet worden. Elia stelt namelijk ook voorop dat geen marktdeelnemer die de dienst correct levert gekant kan zijn tegen het resultaat van smart testing (namelijk een lager aantal testen). Ook stelt Elia dat, a priori, geen ontwikkelingen nodig zijn bij marktdeelnemers. Als gevolg ziet de CREG a priori geen gerechtvaardigde tegenkanting op voorwaarde dat smart testing inderdaad tot een sterke reductie leidt van het aantal uit te voeren testen bij BSPs die frequent correct de dienst leveren. Toch is het belangrijk voor de CREG dat BSPs zich vrij kunnen uitspreken over de implementatie van smart testing. Aangezien de implementatie deel uitmaakt van de stimulans, geeft dit ook de prikkel aan Elia om steun te verkrijgen van de markt bij het uitwerken van het finale ontwerp.

Ook stelt Elia voorop dat ze open staat om alternatieven te onderzoeken, maar dat de effectiviteit van dit onderzoek afhangt van de beschikbaarheid van marktpartijen. De CREG begrijpt dit argument, en merkt op dat de uitvoering van de stimulans inspanningsgebonden is, niet noodzakelijk resultaatgebonden. Weliswaar wenst de CREG de opportuniteit aan marktdeelnemers om zich uit te spreken over onder andere de praktische modaliteiten bij de organisatie van zo'n testen, niet te ontszeggen

Tot slot is Elia van mening dat een actualisering van de studie in 2020 tegen mei 2024 niet verwacht kan worden. Ze stelt dat eerder het ontwerp stabiel moet zijn. Een descriptief document met de finale methodologie zou slechts tegen eind 2024 noodzakelijk moeten zijn. De CREG verwijst naar het initiële projectvoorstel dat door Elia ingediend werd. Dit projectvoorstel voorziet reeds, alvorens over te gaan op een implementatie van smart testing, een actualisatie van de studie. Aangezien Elia een parallel run plant te lanceren tegen midden september 2024, dient de studie geactualiseerd te worden tegen eind mei 2024.

3.2.6. Co-optimalisatie om de systeemkosten voor congestiebeheer en balancerings te minimaliseren

Febeliec is niet gekant tegen deze stimulans, maar verkiest eerder een analyse dan een implementatie ervan. Febeg steunt deze stimulans, maar merkt op dat er geen counterintuïtieve of ongewenste effecten zouden mogen ontstaan.

Elia steunt de stimulans, omwille van diverse redenen niet. De CREG verwijst de lezer naar de reactie van Elia die als bijlage bij dit beslissing is gevoegd.

De CREG stelt een overlapping vast met de stimulans « Visie en roadmap inzake flexibiliteit voor congestiebeheer en transparante communicatie over de activatie van flexibiliteit in het kader van contracten met flexibele toegang ». Immers, het tweede objectief voorziet de ontwikkeling van een visie en een methodologie om flexibiliteit te integreren in de kosten-baten analyses. Deze kosten-baten analyse zal rekening moeten houden met de impact van congesties op balanceringsenergie- en -capaciteitsmarkten. Een gelijkaardige opmerking kan gemaakt worden voor toegangspunten met flexibele toegang.

De CREG is van mening dat twee individuele studies met relevante overlapping niet de meest efficiënte manier van werken is. Als gevolg stelt de CREG voor om het studiegedeelte van deze stimulans op te nemen in het project « Visie en roadmap inzake flexibiliteit voor congestiebeheer en transparante communicatie over de activatie van flexibiliteit in het kader van contracten met flexibele toegang ». De CREG verwijdt als gevolg de uitvoering van deze stimulans in 2024, met een mogelijke herneming ervan in 2025.

3.2.7. Economische optimalisatie van het gebruik van de balanceringsmiddelen en balanceringsproducten door Elia

Febeliec is niet gekant tegen deze stimulans, maar stelt zich vragen bij de haalbaarheid ervan. Febeg daarentegen geeft deze stimulans topprioriteit.

Elia is gekant tegen de uitvoering van deze stimulans, maar stelt een alternatieve benadering voor waarbij de impact van het potentieel resultaat van de stimulans sterk ingeperkt wordt.

De CREG is nog steeds van mening dat deze stimulans noodzakelijk is om balanceringskosten te minimaliseren. De huidige activatiemethode van Elia houdt geen rekening met de prijzen voor de activatie van aFRR en mFRR; ze kijkt enkel naar de nodige volumes. Zeker in een Europees-gekoppelde context, kunnen de grensoverschrijdende prijzen voor aFRR- en mFRR-balanceringsenergie sterk verschillen. De invoering van een economische activatiestrategie dringt zich aldus op.

Niettemin gaat de CREG akkoord met de reacties in de openbare raadpleging die het gebrek aan gegevens over grensoverschrijdende marktprijzen voor balanceringsenergie benoemen. Zolang Elia niet deelneemt aan de Europese platformen voor de uitwisseling van balanceringsenergie, is het potentieel van een economische inzet van balanceringsmiddelen beperkt. Aldus verkiest de CREG om de stimulans voor 2024 te verwijderen, en eventueel voor te stellen als stimulans in 2025.

3.2.8. Analyse van de technische haalbaarheid van selectieve verbruiksontkoppeling

De CREG begrijpt de reacties op de openbare raadpleging (Fluvius, Elia) die wijzen op de bijdrage die de DNBs dienen te leveren opdat Elia in de mogelijkheid zou zijn om de voorgestelde analyse uit te voeren. FEBEG steunt het belang van de analyse maar kwalificeert deze stimulans niet als een prioriteit. Overigens is FEBEG voorstander van een rationalisatie van het aantal stimulansen voor Elia. Febeliec

steunt deze stimulans en wijst er terecht op dat, hoewel de DNBs betrokken zijn, de regie van de verbruiksontkoppeling in handen is van Elia. Hier kan verwezen worden naar het systeembeschermings- en herstelplan van Elia.

Buiten de raadplegingsperiode, op 7 september 2023, heeft Synergrid als reactie op de openbare raadpleging een nota overgemaakt aan de CREG die enkel betrekking heeft op deze stimulans. Naast een technische toelichting van de praktische procedure voor verbruiksontkoppeling wordt hierin gewezen op de belangrijke investeringskosten die gepaard gaan bij een optimalisatie van verbruiksontkoppeling en -herstel waarbij enkel de als prioritaire en essentiële verbruikers gedefinieerde afnemers daadwerkelijke bescherming genieten. Het betreft dus het minimaliseren van “meegenietende” netgebruikers bij verbruiksontkoppeling en -herstel met het oog op zo’n hoog mogelijke doeltreffendheid van de betreffende maatregel in het systeembeschermings- en herstelplan van Elia.

In dit verband heeft Synergrid de CREG uitgenodigd om samen met Elia deel te nemen aan een betreffende werkgroep van Synergrid. De CREG verkiest daarom deze besprekingen te starten met het oog op een transparante analyse van de graad van selectiviteit die kan worden toegepast bij verbruiksontkoppeling. Afhankelijk van het verder verloop van dit initiatief, beslist de CREG om voorlopig deze objectief, in al dan niet aangepaste vorm, niet op te nemen voor het jaar 2024.

4. BESLISSING

Om het evenwicht van het elektriciteitssysteem te bevorderen en na raadpleging van Elia, beslist de CREG om de toekenning van de financiële stimulans van € 4.200.000,00 te onderwerpen aan het behalen van de hiernavolgende doelstellingen (of projecten), in de loop van 2024, binnen de opgelegde termijnen.

In dit hoofdstuk worden gedetailleerde beschrijvingen van de projecten gegeven.

De beslissing bevat de beoordeling van de door Elia voorgestelde projecten door de CREG, met inbegrip van de plannings en de bijhorende bedragen van de daaraan verbonden stimulans. Sommige projecten staan niet op de lijst van prioritaire projecten van Elia en komen rechtstreeks van de CREG, eventueel in overleg met marktspelers.

De CREG heeft alle stimulansen die Elia heeft voorgesteld behouden, al dan niet in gewijzigde vorm, behalve:

- de tweede voorgestelde stimulans met titel “*Langetermijnsontwikkeling van het herstelplan rekening houdend met de evolutie van de energiemix*”. Hoewel de CREG zelf een studie had gevraagd over het herstel van het elektriciteitssysteem met een groot aandeel aan hernieuwbare energie zoals het de komende 30 jaar zou evolueren, konden de CREG en Elia het niet eens geraken over een omschrijving van de studie die inhoudelijk de vragen van de CREG zou beantwoorden en in praktijk door Elia als haalbaar werd beoordeeld zonder andere prioritaire taken bij de experts ter zake te moeten uitstellen. De CREG kan begrip opbrengen voor de argumenten aangehaald door Elia, maar verkiest in dat geval om de studie volledig te schrappen in het overzicht van stimulansen voor 2024. Elia heeft in de laatste besprekingen nieuwe ideeën op tafel gelegd, die de CREG als boeiend beoordeelde, maar meer tijd vroegen om uit te werken dan beschikbaar was voor de finalisatie van deze beslissing. De CREG verwelkomt een nieuw voorstel van Elia over deze materie voor de stimulansen in 2025.

- de vijfde voorgestelde stimulans met titel 'Etude des impacts en termes de congestion dans les réseaux de Elia par la flexibilisation de la demande'. De voorgestelde stimulans is vaag geformuleerd, bevat slechts een kwalitatieve aanpak, en is daarom ook moeilijk te beoordelen. Daarenboven is de CREG van mening dat er reeds concretere adviezen bestaan, zowel vanuit het regulatorisch kader als vanuit de academische wereld, met betrekking tot het beheer van vraagrespons. Zo verwijst de CREG naar de verplichting om alle middelen zo veel als mogelijk te laten deelnemen aan de georganiseerde markten (inclusief vraagsturing, opslag en flexibele productie-eenheden aangesloten op het distributienet), verplicht artikel 182 van de System Operation Guideline dat TNBs en DNBs nauw samenwerken om de deelname van middelen aan de markt veilig te laten gebeuren, en legt de nadruk van de momenteel in ontwikkeling zijnde netwerkcode over vraagrespons op onder andere aggregatiemodellen om grote hoeveelheden van decentrale middelen deel te laten nemen aan de markt. Ook stelt artikel 3 van de Elektriciteitsverordening dat de marktregels moeten leiden tot goede investeringssignalen, wat neerkomt op het in rekening brengen van (interne) congesties in de relevante algoritmes die deze prijsvorming optimaliseren. In plaats van een algemene stimulans, verkiest de CREG concretere projecten binnen het voorgaand beschreven kader, bijvoorbeeld (maar niet gelimiteerd tot):
 - het ontwikkelen van balanceringsproducten en marktprocessen die de expliciete deelname van alle middelen toelaten;
 - het verwijderen of versoepelen van marktregels die de impliciete deelname bevoordelen ten opzichte van de expliciete deelname;
 - het wijzigen van marktregels die de massale expliciete deelname van balanceringsmiddelen via aggregatoren, ongeacht hun spanningsniveau van aansluiting en in afwezigheid van technische beperkingen, verhindert of suboptimaal maakt;
 - het definiëren van onbalansprijszones die rekening houden met de kans op voorkomen van interne congesties in transportcapaciteiten, zodat marktprijzen adequate prijssignalen genereren.

De CREG behoudt zich uiteraard het recht voor om, na Elia te hebben geraadpleegd, in de loop van het jaar 2024 de doelstelling van de stimulans te wijzigen indien gebeurtenissen die niet konden worden voorzien dit rechtvaardigen.

4.1. VERBETERING VAN DE TERBESCHIKKINGSTELLING VAN GEGEVENS DOOR ELIA

Om de volgende redenen heeft de CREG het voorstel van Elia aangepast:

- Het oorspronkelijke project was uitsluitend gericht op het beschikbaar stellen van gegevens aan de BSP's. De stimulans is gericht op het creëren van processen en het implementeren van IT-tools om deze gegevens beschikbaar te maken. Idealiter zijn de processen en tools die in het kader van deze stimulans worden ontwikkeld, toepasbaar en klaar voor gebruik voor alle betrokken marktspelers. Daarom moet de doelstelling van de stimulans vanaf het begin rekening houden met alle rollen, niet alleen met de BSP's. Daarnaast moeten de prioritaire gegevens worden gedefinieerd op basis van de voordelen die ze opleveren. De prioritaire gegevens moeten daarom in overleg met alle betrokken spelers worden vastgesteld;

- Het overleg moet ook betrekking hebben op de te gebruiken technologie. Dit overleg moet de marktspelers in staat stellen om, indien nodig, naast API's alternatieve technologieën voor te stellen om gegevens efficiënt en tegen de laagste kostprijs ter beschikking te stellen aan de marktspelers;
- De vraag over de spelers en de te vervullen rollen in het project werd geschrapt voor een meer algemene doelstelling, namelijk het vergemakkelijken en/of verbeteren van de effectiviteit van de verschillende rollen door het verstrekken van aanvullende gegevens;
- De 3 types gegevens werden geïmpliceerd in de oorspronkelijke tekst. De definitieve tekst wil deze gegevensbronnen explicieter toelichten (API, SFTP Transparency en Open Data);
- De deadline voor het beschikbaar stellen van gegevens is toegevoegd aan de fase voor het bepalen van de prioriteiten en vereisten. Om zeker te zijn dat de rollen efficiënt worden uitgevoerd, moeten niet-gevalideerde gegevens op verzoek van marktspelers in real time beschikbaar kunnen worden gesteld;
- De CREG werd in elke fase van het project als gesprekspartner toegevoegd om de transparantie in de besprekingen tussen Elia en de marktspelers te behouden;
- De CREG heeft ook bepaald dat het project uiteindelijk moet toelaten dat de betrokken marktspelers de gegevens kunnen downloaden. Met deze functie kunnen de marktspelers gegevens opslaan voor hun eigen analyses;
- Tot slot heeft de CREG de leveringsdata herzien om het resultaat van de stimulans ambitieuzer te maken.

4.1.1. Beschrijving

Het doel van deze stimulans is om de gegevens waarover Elia beschikt beter ter beschikking te stellen aan de verschillende marktspelers die betrokken zijn bij het helpen in evenwicht te brengen van het elektriciteitssysteem (*Balancing Service Providers* of BSP's, VSP's, SA's, BRP's, OPA's). Deze gegevens zijn bedoeld om de efficiënte uitvoering van deze verschillende rollen te vergemakkelijken en/of te verbeteren. Met dit in gedachten moet de terbeschikkingstelling efficiënt zijn voor de betrokken marktspeler en tegen de laagste kostprijs. De gegevens worden in twee fasen beschikbaar gesteld. Ten eerste, zullen de behoeften van de markt worden vastgesteld door de marktspelers, zowel wat betreft de types gegevens als de middelen die worden gebruikt om deze gegevens aan hen beschikbaar te stellen. Afhankelijk van het resultaat van de eerste fase en de feedback van de marktspelers, kunnen de gegevensoverdrachten tussen de marktspelers en ELIA en/of de terbeschikkingstelling van transparantiegegevens voor de Belgische markt worden geïmplementeerd en dit via een of meer technologieën.

De eerste fase omvat een overleg met de bovenvermelde marktspelers en met de CREG om de behoeften en prioriteiten te verzamelen op het vlak van beschikbaar te stellen gegevens, technologie(ën), communicatiekanalen en frequentie (bv. in real time, per dag). Tijdens verschillende multilaterale workshops, bilaterale uitwisselingen en enquêtes zullen de behoeften en verwachtingen van de gebruikers worden verzameld. In deze context worden verschillende, zogenaamde 'User Research' technieken gebruikt. Om het proces te versnellen en het debat aan te wakkeren, wordt vooraf een eerste lijst met gegevens gedeeld met de betrokken marktspelers en met de CREG. Daarnaast worden kanalen voor gegevensuitwisseling besproken (bv. API-technologie, SFTP-servers zoals gebruikt in andere processen), zodat alle spelers die recht hebben op deze gegevens er effectief en efficiënt toegang toe kunnen krijgen. Tot slot zal deze eerste fase het mogelijk maken om een actieplan voor de tweede fase op te stellen met de betrokken spelers en de CREG, met inbegrip van de sequentie van de terbeschikkingstelling van de gegevens aan de verschillende hierboven vermelde

marktspelers. Dit actieplan zou daarom, afhankelijk van de fasen, gericht kunnen zijn op één marktrol per keer, of op bepaalde specifieke datasets, rekening houdend met de prioriteiten, de beschikbare middelen en de complexiteit van de vereiste oplossing.

In de tweede fase worden de bronnen geïdentificeerd van de gegevens die in de eerste fase prioriteit hebben gekregen en worden de ontwikkelingen opgestart om hier toegang toe te verschaffen. Tijdens deze tweede fase worden de toekomstige gebruikers en de CREG rechtstreeks betrokken bij de testfasen om ervoor te zorgen dat de uitgesproken verwachtingen aansluiten bij de daadwerkelijke implementatie. Er wordt een geschikte naam voorgesteld om de leesbaarheid van de verkregen bestanden en datasets te verbeteren, eventueel afhankelijk van de parameters van de aanvraag. De tweede fase begint eind 2024 en de eerste dataset moet voor het einde van dat jaar beschikbaar zijn. De fase zal dan doorgaan tot 2025, wanneer de andere datasets beschikbaar zullen worden gesteld aan alle spelers. De beschrijving van de taken voor 2025 kan worden opgenomen in de beslissing over de stimulans voor de bevordering van het evenwichtssysteem in 2025.

4.1.2. Leveringstermijn en deliverables

Maart 2024: voorbereiding van de raadpleging en terbeschikkingstelling van apparatuur aan de marktgebruikers.

April-mei 2024: overleg/*User Experience Research* (verzamelen van gebruikersbehoeften) bij marktspelers betrokken bij de balancing;

30 juni 2024: resultaten van het overleg en actieplan voor de implementatie;

Augustus 2024: vorming van de productteams voor de implementatie en ontwikkeling;

Oktober-november 2024: bètatest om de eerste datasets beschikbaar te maken, in overeenstemming met het actieplan en de feedback van de markt.

20 december 2024: de eerste datasets worden beschikbaar gesteld voor productie, zoals bepaald in het actieplan, en het actieplan kan worden bijgewerkt.

4.1.3. Betrokken bedrag:

€ 900.000. De toekenning van dit bedrag is onderworpen aan de uitvoering van de bovenvermelde taken en de aanvaarding ervan door de CREG.

4.1.4. Context en rechtvaardiging

Momenteel hebben marktspelers toegang tot gegevens uit de *back-end* applicaties van Elia via kanalen, platformen en technologieën die een aanzienlijke integratie-inspanning vereisen in hun IT-systemen en -applicaties.

Verschillende marktspelers hebben aangegeven dat de manier waarop gegevens worden gedeeld moet veranderen.

In sommige gevallen zijn er niet te verwaarlozen nadelige gevolgen verbonden aan het beschikbaar stellen en verkrijgen van gegevens (bijvoorbeeld een ongelezen activatiesignaal dat resulteert in een boete). Boetes kunnen worden vermeden en hinderpalen kunnen worden weggenomen door een efficiëntere oplossing aan te bieden.

Een grondiger inzicht in de behoeften van de marktspelers, gebaseerd op het huidige aanbod, vereist een gestructureerde aanpak. Het doel is niet alleen om gegevens beschikbaar te maken die al zijn uitgewisseld, maar ook om andere types gegevens te identificeren die interessant kunnen zijn voor deze marktspelers.

In de eerste besprekingen is API naar voren gekomen als een technologie die een rijpere integratie mogelijk maakt tussen de IT-systemen van Elia en die van de marktspelers. Door API's te gebruiken, kunnen applicaties met elkaar 'communiceren' en gegevens delen, terwijl de noodzakelijke niveaus van beveiliging en vertrouwelijkheid worden gewaarborgd. API-technologie kan worden gebruikt om 'private' gegevens (gekoppeld aan de activiteiten van een bedrijf of individu) en 'publieke' gegevens (verzamelde gegevens die niet kunnen worden gelinkt aan de activiteiten van een of meer spelers) te delen.

4.2. VISIE EN ROADMAP INZAKE FLEXIBILITEIT VOOR CONGESTIEBEHEER EN TRANSPARANTE COMMUNICATIE OVER DE ACTIVATIE VAN FLEXIBILITEIT IN HET KADER VAN CONTRACTEN MET FLEXIBELE TOEGANG

De CREG ondersteunt deze stimulans. De energietransitie toont de snelle nood aan nieuwe aansluitingen op het Elia-net. De tijd nodig voor netversterkingen mag niet blokkerend werken, maar een veilig systeembeheer mag evenmin in het gedrang komen door de mogelijke negatieve gevolgen van deze aansluitingen. Daarom is transparantie en een verdere uitwerking van de modaliteiten rond aansluitingen met flexibele toegang en de overwegingen die deze meebrengen in het kader van netontwikkeling, van groot belang.

De CREG heeft op basis van het voorstel van Elia de beschrijving van de stimulans aan de hand van drie objectieven verduidelijkt, alsook de deadline voor indiening van het voorstel van Elia aan de CREG vervroegd van 15 december naar 31 november en de publicatie van de finale rapporten volgens objectieven 2 en 3 toegevoegd tegen 31 december.

4.2.1. Beschrijving

De decarbonisatie van onze samenleving door de ontwikkeling van hernieuwbare energiebronnen en de elektrificatie van de vraag gaat steeds sneller, wat een sneller tempo van aansluitingsaanvragen met zich meebrengt. In situaties waar de opvangcapaciteit van het net moet worden versterkt voor de gevraagde aansluiting, is de tijd die nodig is om de infrastructuur te versterken zodat een productie- of opslageenheid of een verbruiksinstallatie op het net kan worden aangesloten, doorgaans veel langer dan de tijd die de netgebruiker heeft vrijgemaakt om zijn project te realiseren wanneer hij om een aansluiting vraagt. Het resultaat is een aanzienlijke toename van voorstellen tot aansluiting met flexibele toegang, die niet langer als een marginale oplossing kan worden beschouwd. In de loop van 2023 werd op initiatief van de CREG een openbare raadpleging georganiseerd om ervoor te zorgen dat de criteria voor toegang tot het net, de technische en financiële modaliteiten voor de regulering van de aansluitingen met flexibele toegang en de regels voor coördinatie en congestiebeheer transparant, niet-discriminerend en technisch-economisch efficiënt zijn, en om het regelgevende kader op federaal niveau te vervolledigen. De vaststelling van dit volledige regelgevende kader, gepland voor eind 2023 in overleg met de marktspelers, dient als uitgangspunt voor deze stimulans.

De stimulans heeft drie belangrijke doelstellingen:

- ten eerste, zorgen voor transparante activiteiten van de aangesloten installaties met flexibele toegang in geval van congestie;

- ten tweede, een visie en een methodologie ontwikkelen voor het integreren van flexibiliteit in de kosten-batenanalyses ter ondersteuning van de aansluitingsvarianten die worden voorgesteld aan de netgebruikers in het kader van de oriëntatie- en detailstudies;
- ten derde, een visie en een roadmap uittekenen die de rol van aansluitingen met flexibele toegang integreert in de oplossingen voor de ontwikkeling van het net.

Om deze drie doelstellingen te bereiken, omvat de stimulans de volgende aspecten:

- 1) Wat de transparantie betreft: transparantie over de activaties van de flexibele aansluitingen voor congestiebeheer door het opstellen en publiceren van een rapport:
 - Voor directe klanten van het transmissienet, geanonimiseerd: minimaal statistieken over Delta MW, date time, MWh en vergelijking met de waarden in de toegangscontracten;
 - Voor aansluitingen op de distributienetten, geanonimiseerd: minimaal statistieken over instructies voor vermogensbegrenzing in het toegangspunt van het distributienet (Delta MW & datum tijd)
- 2) Wat een visie en een methodologie betreft voor het integreren van flexibiliteit in de kosten-batenanalyses ter ondersteuning van de aansluitingsvarianten die worden voorgesteld aan de netgebruikers in het kader van de oriëntatie- en detailstudies:
 - Dit omvat onder meer (i) de methodologie voor de berekening van de geflexibiliseerde energie bij de aansluitingsaanvraag, rekening houdend met de operationele en financiële modaliteiten van de activatie van flexibiliteit voor congestiebeheer, alsook de rechten en plichten van Elia en de netgebruikers met betrekking tot de activatie van flexibiliteit, (ii) de methodologie om de geflexibiliseerde volumes te benutten, (iii) de principes voor de toewijzing van de investeringskosten voor de aansluiting/versterking van het net en (iv) in fine, de methodologie voor de integratie van flexibiliteit in de kosten-batenanalyses van de varianten van aansluitingen op het net.
 - De identificatie van de elementen die in het bestaande regelgevende kader moeten worden gewijzigd om, in de context van aansluitingen met flexibele toegang voor congestiebeheer, sneller het technisch-economisch optimum te bereiken voor de ontwikkeling van het elektriciteitssysteem en/of voor de netgebruiker en voor elke fase in de evolutie van het elektriciteitssysteem.
- 3) Visie en roadmap over de rol van de flexibiliteit van de aansluitingen met flexibele toegang in de ontwikkeling van het net:
 - Deze visie beschrijft de rol van de aansluitingen met flexibele toegang bij het optimaliseren van de ontwikkeling van het elektriciteitssysteem. Deze visie omvat met name het aspect van onzekerheid over de noodzaak om het net te versterken (gezien de onzekerheden over de voorspellingen voor de ontwikkeling van de vraag, de productie en de opslag); een context waarin een trade-off moet worden gemaakt tussen voldoende opslagcapaciteit enerzijds en het risico van stranded assets anderzijds. De integratie van de optie van flexibele toegang in de kosten-batenanalyses van de ontwikkeling van het net moet gericht zijn op het bereiken van het technisch-economisch optimum voor de ontwikkeling van het elektriciteitssysteem.

4.2.2. Leveringstermijn en deliverables

Q1 - Q2 2024: organisatie van een of meer workshops met de marktspelers en andere stakeholders om de verwachtingen van de netgebruikers voor te stellen en² in te zamelen met betrekking tot:

- aspecten van transparantie bij de activiteiten van flexibiliteit voor congestiebeheer, met inbegrip van de implementaties voor de eerste publicaties eind 2024 en de implementaties die voor de daaropvolgende jaren kunnen worden overwogen, en
- de visie op de rol van de aansluitingen met flexibele toegang in het kader van congestiebeheer (en de gap analysis van het huidige regelgevende kader), en de methodologie die is gebruikt in de oriëntatie- en detailstudies
- de visie op de rol van de aansluitingen met flexibele toegang voor de ontwikkeling van het elektriciteitsstelsel, inclusief het te volgen implementatievoorstel voor de invoering van de methodologie voor een technisch-economisch optimale integratie van de aansluitingen met flexibele toegang voor de ontwikkeling van het elektriciteitsstelsel.

15 september 2024: start van een raadpleging van de netgebruikers over de resultaten van de bovenvermelde workshops en over de elementen van het regelgevend kader die volgens hen moeten worden gewijzigd om de beoogde doelstellingen te bereiken.

30 november 2024: voorstel aan de regelgever over de bovenstaande punten, rekening houdend met de opmerkingen die tijdens de openbare raadpleging zijn ontvangen.

31 december 2024:

- publicatie van de historische activatie voor de eerste drie kwartalen van 2024 van de flexibiliteit voor congestiebeheer en organisatie van een openbare informatiesessie.
- publicatie van het eindverslag over doelstellingen 2 en 3

4.2.3. Betrokken bedrag:

900.000€. De toekenning van dit bedrag is onderworpen aan de uitvoering van de bovenvermelde taken en de aanvaarding ervan door de CREG

4.2.4. Context en rechtvaardiging

Het elektriciteitsnet wordt ontwikkeld om de Belgische doelstellingen voor de evolutie van de energiemix te vergemakkelijken, om de marktkoppeling te vergemakkelijken en om de aansluiting van - potentiële - netgebruikers (verbruikers, producenten of opslagunits) die daarom vragen zo economisch mogelijk te maken.

In situaties waar de opvangcapaciteit van het net moet worden versterkt voor de gevraagde aansluiting, is de tijd die nodig is om de infrastructuur te versterken zodat een productie- of opslageenheid of een verbruiksinstallatie op het net kan worden aangesloten, doorgaans veel langer dan de tijd die de netgebruiker heeft opgelegd om zijn project te realiseren wanneer hij om een aansluiting vraagt. De netbeheerder stelt twee complementaire benaderingen voor om ervoor te

² De CREG vraagt Elia om de slides ruim voor de workshops te delen om de interactie en input van de marktspelers en stakeholders tijdens de vergaderingen te maximaliseren

zorgen dat nieuwe netgebruikers binnen de gewenste tijd worden aangesloten en het algemene belang tegelijkertijd wordt behartigd.

Ten eerste, houden gewestelijke en federale ontwikkelingsplannen rekening met scenario's voor de evolutie van belasting en productie en anticiperen ze op deze variaties om tijdig te investeren in de versterking van het net. Gezien de vele onzekerheden (evolutie van de energiemix, tijd die nodig is om vergunningen te verkrijgen, enz.) moet gezocht worden naar een evenwicht tussen de verschillende tegenstrijdige verplichtingen. Enerzijds moeten investeringen vroeg genoeg worden uitgevoerd om te voldoen aan de behoeften waarvoor ze werden gedefinieerd (reactie op een verandering in verbruik, integratie van hernieuwbare energie, aansluiting van gebruikers, enz.) Aan de andere kant mogen deze projecten niet te vroeg worden opgestart, omdat de veronderstellingen die ten grondslag liggen aan hun definitie moeten worden bevestigd, anders zullen ze ongeschikte en ongebruikte activa creëren (stranded assets). Het net te snel implementeren of te groot maken van het net zou ook voortijdig de beschikbare middelen inzetten, mogelijk ten koste van andere prioritaire projecten.

Ten tweede, kunnen bij de aansluitingsaanvraag, tijdelijke of permanente, oplossingen voor aansluitingen met flexibele toegang worden voorgesteld om te voldoen aan de behoefte van een snelle toegang tot het net voor de productie-eenheid. Volgens dit concept kunnen netgebruikers profiteren van de bestaande netcapaciteit, die niet altijd gegarandeerd kan worden. In de praktijk is deze capaciteit zeer vaak beschikbaar, behalve in het geval van een incident, wat zelden voorkomt, en tijdens geplande periodes van periodiek onderhoud aan de installaties. Gezien deze hoge mate van beschikbaarheid lijkt het aangewezen om hiervan te profiteren om het gebruik van het net te optimaliseren en snellere aansluitingen of aansluitingen dichterbij de netgebruiker mogelijk te maken. Bovendien betekent deze oplossing voor een flexibele toegang tot het net ook dat als de portfolio voorziet in een versterking van het transmissienet om een aanzienlijk potentieel op te vangen, we kunnen wachten tot dit potentieel voldoende gerealiseerd is voordat we de gerichte investeringen doen.

De decarbonisatie van onze samenleving door de ontwikkeling van hernieuwbare energiebronnen en de elektrificatie van de vraag gaat steeds sneller, wat een sneller tempo van het aantal aansluitingsaanvragen met zich meebrengt. Het resultaat is een aanzienlijke toename van voorstellen tot aansluiting met flexibele toegang, die niet langer als een marginale oplossing kan worden beschouwd.

4.3. VASTSTELLING VAN DE VEREISTEN VOOR EEN STRATEGIE INZAKE BELASTINGBEHEER VOOR DP'S MET EEN BEPERKTE ENERGIEVOORRAAD DIE GELIJKTJDIG VERSCHILLENDE BALANCERINGSDIENSTEN AANBIEDEN

Deze stimulans heeft als doel om een Energy Management Strategy (EMS) te ontwikkelen voor leveringspunten die aan meerdere balanceringsdiensten deelnemen.

De oorspronkelijke tekst van de stimulans werd aangepast door de CREG omwille van volgende redenen:

- De context verwees naar reactieve balancering als markt waaraan deelgenomen kan worden. De verwijzing naar reactieve balancering als markt is inaccuraat. Ook is reactieve balancering niet de enige manier hoe middelen in reële tijd ingezet kunnen worden. Balanceringsmiddelen kunnen bijvoorbeeld ook ingezet worden voor congestiedoeleinden. Om een onnodige beperking van perimeter te vermijden, verwijst de tekst nu naar eender welk activatiedoel;

- De context verwees naar de vaststelling van gemeenschappelijke vereisten voor de levering van FCR binnen de FCR Cooperatie. Eventuele preliminaire conclusies van deze discussies kunnen niet als vaststaande beperking aanzien worden binnen het kader van de stimulans zolang ze niet geraadpleegd werden noch goedgekeurd werden door de CREG. Als gevolg verduidelijkt de tekst dat de stimulans ook deze conclusies nog kan wijzigen indien de Belgische marktdeelnemers dit noodzakelijk achten om de stimulans tot een goed resultaat te brengen;
- De tekst verbreedt de mogelijke impact van het resultaat van de stimulans, van “aFRR EMS requirements” naar “EMS requirements”, om niet vooruit te lopen op mogelijke conclusies;
- De doelstellingen met betrekking tot eventuele controles, indien noodzakelijk geacht op basis van de resultaten van de stimulans, worden verduidelijkt. Controles moeten een optimaliteit vinden tussen efficiëntie om de dienstverlening te controleren en kosten voor alle betrokken partijen;
- Het staat Elia altijd vrij om concrete voorbeelden van systematische controles op te stellen, en voor te stellen bij de CREG en bij marktdeelnemers. Niettemin wenst de CREG dit niet expliciet als resultaat van de stimulans op te nemen. Bestaande EMS-controles werden op vraag van marktdeelnemers ontworpen. De controles die opgenomen zijn in de relevante gereguleerde documenten zouden voldoende moeten zijn om een correcte levering van de dienst door de BSP te stimuleren.
- Tenslotte heeft de CREG de opmerkingen van Febeg en Febeliec over het verwachte resultaat van het project toegevoegd.

4.3.1. Beschrijving

Het doel van de studie is:

- In overleg met de marktspelers het kader evalueren dat van toepassing is op de strategieën inzake belastingbeheer ('EMS' of *Energy Management Strategy*) van de Delivery Points (DP) met een beperkte energievoorraad ('LER' of *Limited Energy Reservoir*) die deelnemen aan de balancingmarkten in de volgende context:
 - Hetzelfde DP LER gebruiken voor meerdere activatiedoelinden tegelijk;
 - De vereisten harmoniseren voor de FCR, momenteel nog onderwerp van discussie tussen de TNB's van de FCR Cooperation. Deze harmonisatie-inspanningen zullen de discussies met de Belgische marktspelers in het kader van deze stimulans niet inperken, maar dienen enkel ter informatie.

De doelstelling van dit kader is het garanderen van de correcte levering van de verschillende balanceringsdiensten, in overeenstemming met de minimale technische voorwaarden die door de CREG zijn goedgekeurd in de respectievelijke gereguleerde documenten en de toepasselijke wetgeving. Het EMS zelf kan geen aanvullende regels of voorwaarden opleggen (d.w.z. andere dan die welke dienen om aan deze minimale technische voorwaarden te voldoen).
- De 'EMS requirements'-documenten opstellen of waar nodig uitbreiden tot de hierboven vermelde elementen om een duidelijk en transparant kader te scheppen voor alle marktspelers die betrokken zijn bij de verschillende diensten FCR, aFRR, mFRR en DA/ID.

- De behoefte beoordelen aan specifieke controles op de naleving van de door de BSP's voorgelegde EMS's. Als er controles nodig zijn, worden verschillende mogelijke controlebenaderingen gedefinieerd. Deze controles zullen Elia in staat stellen om haar wettelijke taken uit te voeren, rekening houdend met de werklast voor de BSP's. De definitie van de controles zal leiden tot een optimaal evenwicht tussen efficiëntie en totale kostprijs voor alle belanghebbenden.

4.3.2. Leveringstermijn en deliverables:

In 2024: bilaterale vergaderingen en workshops met marktspelers om een kader te scheppen dat compatibel is met de verplichtingen van de marktspelers;

15 oktober 2024: uiterste datum voor het starten van een openbare raadpleging over de EMS-vereisten;

20 december 2024: publicatie op de Elia-website van de eventueel herziene EMS-vereisten en het raadplegingsverslag, en voorlegging van deze documenten aan de CREG.

4.3.3. Betrokken bedrag:

900.000€. De toekenning van dit bedrag is onderworpen aan de uitvoering van de bovenvermelde taken en de aanvaarding ervan door de CREG

4.3.4. Context en rechtvaardiging

Gezien, onder meer, de lopende aansluitingsaanvragen wordt verwacht dat een toenemend aantal DP's LER zal deelnemen aan de balanceringsmarkten, wat een kans biedt om de liquiditeit te verhogen en de kosten van de reserves te verlagen. Het risico bestaat echter dat de diensten niet altijd beschikbaar zijn wanneer Elia ze nodig heeft, omdat lange activaties in dezelfde richting niet uitgesloten zijn. Afhankelijk van de grootte van de voorraad, kan een BSP met een capaciteitsverplichting waarvoor hij afhankelijk is van een DP LER een strategie inzake belastingbeheer ('EMS' of Energy Management Strategy) nodig hebben om uitputting van zijn voorraad te vermijden en een continue dienst te kunnen leveren. In deze context heeft Elia vereisten vastgelegd met betrekking tot de EMS's in de BSP FCR- en BSP aFRR-contracten. Dit wordt aangevuld door het document 'aFRR EMS requirements', dat sinds 2022 beschikbaar is op de website van Elia en waarin de strategieën worden beschreven die Elia aanvaardbaar acht, evenals de informatie die de BSP moet voorleggen om aan te tonen dat zijn strategie voldoet aan de vereisten.

De EMS-vereisten zijn momenteel echter afzonderlijk vastgelegd voor de aFRR en de FCR, en gaan ervan uit dat de DP's LER slechts op één markt tegelijk worden aangeboden. Door de verwachte toename van de deelname van DP's LER zal het echter noodzakelijker worden dat deze DP's inkomsten uit verschillende activatiedoelinden combineren, waaronder de markten (FCR, aFRR, mFRR, DA/ID). Wanneer verschillende markten over dezelfde periode worden gecombineerd, worden de EMS en de controle door de TNB op de correcte toepassing ervan complexer.

Ten tweede werden de EMS-vereisten vastgelegd door Elia, rekening houdend met de praktijken in andere Europese landen, maar voordat er gestructureerde Europese gesprekken werden gevoerd over dit onderwerp. Ondertussen zijn er op Europees niveau gesprekken aan de gang om gemeenschappelijke vereisten voor de FCR te specificeren. Er moet worden opgemerkt dat de planning voor het definiëren van gemeenschappelijke vereisten nog niet vastligt. De stimulans voorziet in een opleiding van de marktspelers over de voortgang van de gesprekken op Europees niveau, zodat de

Belgische spelers de implicaties begrijpen van de gemeenschappelijke vereisten die op Europees niveau worden besproken en vervolgens tijdens de stimulans aan deze gesprekken kunnen bijdragen.

Ten slotte is het essentieel dat de correcte toepassing van de EMS van de BSP wordt gerespecteerd. De noodzaak om specifieke controles te definiëren op de naleving van de EMS zal worden beoordeeld, rekening houdend met de inspanningen die de 'vereist worden van BSPs, en waar nodig zullen verschillende benaderingen worden overwogen.

4.4. FACTURERINGSPROCES VAN DE BRP'S

De CREG ondersteunt deze stimulans. De huidige afhandeling van de facturatie van onbalansen van de BRP verloopt immers te traag. Enerzijds loopt de maatschappij hierdoor vandaag het risico te worden geconfronteerd met hoge kosten door onbetaalde facturen indien een BRP zijn activiteiten dient stop te zetten. Anderzijds bemoeilijkt de trage facturatie het financieel beheer van de BRP wegens hogere onzekerheid en impact op de financiële waarborg bij Elia. Een oplossing voorgesteld door Elia dringt zich bijgevolg op, hoewel de problemen niet steeds onder controle zijn van Elia. Deze stimulans moedigt Elia aan tot actie, samen met Atrias. De CREG dringt echter ook aan op een voorstel tot verbetering voor de elementen waar Elia onafhankelijk van Atrias werk kan van maken. De CREG heeft dit toegevoegd ten aanzien van het voorstel van Elia voor de stimulans, alsook de vraag van een analyse van de historische risico's (te delen met de CREG omwille van het hoge niveau van confidentialiteit van de gegevens) en de organisatie van een openbare raadpleging om de markt de kans te bieden zich hier ook formeel over uit te spreken.

4.4.1. Beschrijving

Het doel van deze stimulans is de mogelijkheid te beoordelen om BRP's sneller te factureren dan nu het geval is en, op basis van de resultaten van de uitgevoerde analyse, de nieuwe factureringstroom te implementeren.

ELIA factureert de basisfactuur momenteel aan het einde van maand M+2 (afhankelijk van de datum van de definitieve DNB-toewijzing) met één maand later als uiterste betalingstermijn.

Voorbeeld: voor een levering in december wordt de factuur eind februari verstuurd en moet de betaling tegen eind maart plaatsvinden.

Deze factureringstermijn van de BRP's hangt grotendeels af van de toewijzingen van de DNB's.

Concreet ontvangt Elia de voorlopige toewijzingen van de DNB's tussen de 5e kalenderdag van maand M en de 10e werkdag na maand M. De maandelijkse toewijzingen worden dan verstuurd tot de 30e werkdag na maand M. Tot op heden is de kwaliteit van de voorlopige toewijzingen die Elia ontvangt helaas onvoldoende om op basis daarvan een voorschot te factureren.

Een verbetering van de voorlopige toewijzingen zou de BRP's een beter zicht geven op hun onevenwicht tijdens de productiemaand.

De optimalisatie van de factureringstermijn, die door deze stimulans wordt nagestreefd, zou ook de behoefte aan een bankgarantie in het BRP-contract verminderen (momenteel onder andere bepaald door het bedrag van de hoogste factuur in de afgelopen 12 maanden) en zou het beheer eenvoudiger en minder duur maken voor de BRP.

Bovendien omvat de portfolio van sommige BRP's geen DNB-toewijzingen en zouden ze dus sneller gefactureerd kunnen worden.

Al deze verbeteringen zouden het voor nieuwe BRP's gemakkelijker maken om de markt te betreden en de concurrentie tussen BRP's vergroten.

De afrekeningsfactuur wordt momenteel eenmaal per jaar opgesteld in het jaar Y+1. Wat de afrekeningsfactuur betreft, zou het de bedoeling zijn om na te gaan of het mogelijk is om 7 maanden na de basisfactuur een maandelijkse afrekening op te stellen, zodra de contractuele timing van de DNB re-runs is afgelopen.

Op basis hiervan omvat deze stimulans dan ook verschillende elementen:

- 1) De monitoring en analyse van de problemen/verbeteringsmogelijkheden van de voorlopige toewijzingen die door Atrias worden gegenereerd. De analyse richt zich op 3 belangrijke momenten in het proces:
 - het moment waarop de voorlopige toewijzingen volledig maar niet definitief zijn (5^e KD maand M+1);
 - het moment waarop de voorlopige toewijzingen volledig en definitief zijn (10^e WD maand M+1);
 - het moment waarop de maandelijkse toewijzingen volledig en definitief zijn (30ste WD maand M+1)

De analyse omvat een maandelijkse vergelijking van de toewijzingen en facturen per BRP tussen de 3 belangrijke momenten. Elia zal hiervoor een platform creëren waar de berichten van Atrias kunnen worden gevolgd.

- 2) De analyse van de (historische) financiële risico's ten gevolge van de huidige afhandeling van de BRP-facturen, zoals:
 - de analyse van de historische risico's van een te lage waarborg, zijnde het risico voor Elia (en dus de maatschappij) dat de waarborg van een BRP op een bepaald moment onvoldoende was om de facturen te dekken indien de BRP op een gegeven moment in betalingsproblemen zou zijn gekomen;
 - de analyse van de historische risico's van een te hoge waarborg, zijnde het risico voor de BRP (en dus de maatschappij) dat de waarborg van een BRP, omwille van de contractuele bepalingen, hoger diende te blijven dan nodig om de facturen te dekken indien de BRP op een gegeven moment in betalingsproblemen zou zijn gekomen.
- 3) De analyse van de mogelijkheid om de BRP's met en zonder DNB-toewijzingen sneller te factureren (ook voor de afrekeningsfactuur) en de positieve impact op de bankgarantie. Deze analyse dient te worden uitgevoerd voor het scenario dat de kwaliteit van de allocaties geleverd door Atrias aan Elia verbetert alsook voor het scenario dat de kwaliteit niet verbetert.
- 4) De invoering van de voorgestelde verbeteringen die geen wijziging van de type-overeenkomst van de BRP's vereist.
- 5) Een voorstel van Elia over de nodige wijzigingen aan de type-overeenkomst van de BRP's.

4.4.2. Leveringstermijn en deliverables

Deel 1 - Monitoring en analyse van problemen/verbeteringsmogelijkheden van de voorlopige toewijzingen gegenereerd door Atrias: eind Q1 2024

Deel 2 - Analyse van de historische risico's ten gevolge van te hoge of te lage waarborgen uitvoeren en delen met de CREG: eind Q1 2024

Deel 3 - Analyse van de mogelijkheid om de BRP's sneller te factureren met of zonder verbetering van Atrias-toewijzingen en mogelijk positieve impact op de bankgarantie: eind Q2 2024

Deel 3 bis - Lancering van een publieke consultatie van minimaal 3 weken over delen 1 en 3 van het onderzoeksrapport: uiterlijk op 1 september 2024. Elia kan de consultatie uiteraard vóór 1 september organiseren als zij van mening is dat de voltooiing van de delen 4 en 5 hieronder dit vereist.

Deel 4 – Indiening van een implementatieplan en implementatie van de voorgestelde verbeteringen, die geen aanpassing van de type-overeenkomst van de BRP vereisen en die conform het implementatieplan eind Q4 2024 haalbaar zijn: Eind Q4 2024.

Deel 5 - Voorstel van Elia voor wijzigingen aan de type-overeenkomst van de BRP, raadpleging van de WG Balancing en eindverslag aan de CREG: eind Q4 2024

- Dit houdt niet noodzakelijk een formele raadpleging van de type-overeenkomst van de BRP in om, indien nodig, de reikwijdte van wijzigingen aan gereguleerde documenten te kunnen uitbreiden tot wijzigingen die geen verband houden met de huidige stimulans, zonder de planning onder druk te zetten. De wijzigingen aan de type-overeenkomst van de BRP zullen worden doorgevoerd bij de eerste herziening van het document eind 2024 of in 2025.

4.4.3. Betrokken bedrag

600.000 €. De toekenning van dit bedrag is onderworpen aan de uitvoering van de bovenvermelde taken en de aanvaarding ervan door de CREG.

4.4.4. Context en rechtvaardiging

Een herziening van het tijdschema van de BRP-facturering zou een belangrijke stap zijn op weg naar marktfacilitering. De verschillende verbeteringen waarop deze stimulans is gericht, moeten het mogelijk maken om:

- BRP's een beter zicht te geven op hun onevenwicht tijdens de productiemaand,
- De behoefte aan een bankgarantie in het BRP-contract te verminderen,
- De markttoegang voor nieuwe BRP's te vergemakkelijken en de concurrentie tussen BRP's te vergroten.

Het belang van deze verbeteringen wordt vandaag nog versterkt om de volgende redenen:

- 1) De bedragen van onevenwichtsfacturen en creditnota's zijn aanzienlijk en een facturering dicht bij de levering is absoluut essentieel als we de druk op de BRP's om bindende financiële garanties te geven willen verminderen;
- 2) We evolueren naar een wereld in RT in het algemeen (meting, facturering, enz.) en het is niet meer van deze tijd om toewijzings- en onevenwichtsprocessen te handhaven waarbij het 1,5 tot 2 maanden na maand M duurt voor de BRP wordt gefactureerd.

De vastgestelde verbeteringen zouden het ook mogelijk maken om de financiële blootstelling van ELIA en de bijbehorende financiële risico's te verminderen.

Voorbeeld: voor een levering in december wordt de factuur eind februari verstuurd en moet de betaling eind maart plaatsvinden. Als een BRP niet in staat is om de facturen vanaf april te betalen, komen ook de leveringsfacturen voor januari, februari en maart in het gedrang.

4.5. IMPLEMENTATIE VAN INTELLIGENTE TEST VOOR DE BESCHIKBAARHID VAN DE RESERVES

Deze stimulans heeft als doel om het resultaat van de stimulans Smart Testing, uitgevoerd in 2020, verder te verfijnen en te implementeren.

De oorspronkelijke tekst van de stimulans werd door de CREG gewijzigd, omwille van de volgende redenen:

- Een extra paragraaf werd toegevoegd om te verduidelijken dat deze stimulans de opmerkingen die marktdeelnemers geformuleerd hebben tijdens de openbare raadpleging van 2020, voldoende beantwoordt. Aangezien de stimulans een implementatie als einddoel heeft zonder effectief raadplegingsproces over de finale methode, wenst de CREG met voorgaande voorwaarde de stimulans in evenwicht te brengen met een normaal raadplegingsproces: zonder steun van de marktpartijen zou de stimulans an sich niet de implementatie ervan moeten verplichten bij Elia en/of bij marktdeelnemers. De antwoorden van de openbare raadpleging hernemend, zijn de volgende antwoorden van marktdeelnemers mogelijk relevant:
 - de concrete toepassing van de methode en de concrete waarden van de parameters moeten verduidelijkt worden;
 - mogelijk noodzaakt de implementatie van Smart Testing ook implementatiewerk bij BSPs. Als gevolg moet een afweging gemaakt worden van de baten en de kosten alvorens implementatie;
 - het principe dat het aantal testen fors moet verminderen voor BSPs en/of leveringspunten die frequent slagen voor een activatiecontrole of een beschikbaarheidstest wordt gesteund, komt niet voldoende duidelijk naar voren als gevolg van Smart Testing.
- Ook stelt de CREG verandering vast in het regulatorisch kader, tussen de afloop van de stimulans in 2020 en de start van deze stimulans. Als gevolg werd een paragraaf toegevoegd die de compatibiliteit van Smart testing met dit kader evalueert. Ook wordt toegevoegd dat de stimulans de praktische organisatie van een test moet onderzoeken. Andere TNBs volgen immers licht andere praktische procedures om een test te organiseren. Zo verplicht Tennet (Nederland) BSPs om zich te activeren via de markt. Deze aanpak vermindert beperkt de onvoorspelbaarheid van de test, aligneert de test met de noden van het systeem, en laat een beperkte remuneratie toe voor de activatie. Het resultaat kan zijn dat de test nog altijd zijn doel bereikt aan lagere kost voor BSPs. Deze en andere aanpakken van TNBs in Europa worden door de wijziging onderzocht in het kader van deze stimulans.

4.5.1. Beschrijving

De beoordeling van de beschikbaarheid van balancingreserves is een wettelijke verplichting en een contractueel recht van Elia. In 2020 stelde Elia een methodologie voor om gerichter te bepalen wanneer beschikbaarheidstests moeten worden uitgevoerd en welke aanbiedingen in dit kader

moeten worden geactiveerd. Door meer gebruik te maken van de beschikbare gegevens om de effectiviteit van de beschikbaarheidstests te vergroten, laat deze methodologie toe, op voorwaarde dat de BSP slaagt voor deze tests, om het aantal te verminderen en zo ook de bijbehorende kosten te verlagen.

Het implementatieplan van de studie stelde een gefaseerde implementatie voor van de verschillende balancingproducten, te beginnen met het product mFRR. Sindsdien zijn er verschillende wijzigingen in het ontwerp doorgevoerd of gepland, waardoor een update van de studie nodig is voordat de eigenlijke implementatie van de methodologie van start kan gaan.

Bovendien zal in de geüpdatete studie worden ingegaan op de relevante opmerkingen van de marktspelers tijdens de in 2020 georganiseerde openbare raadpleging, met als doel eventuele twijfels die nog bestaan over de operationele toepassing van de tool weg te nemen.

In deze update worden ook de praktische modaliteiten met betrekking tot de organisatie van de test geanalyseerd en beoordeeld aan de hand van het principe van optimalisatie tussen maximale algemene efficiëntie en minimale totale kosten voor alle betrokken partijen, en rekening houdend met het kader dat wordt gegeven door de methodologie voor de classificatie van de activatiedoelinden van de aanbiedingen van balancingenergie en de EBGL in het algemeen. In deze analyse krijgen de marktspelers ook de kans om hun eigen praktische modaliteiten voor te stellen, die door Elia zullen worden beoordeeld op basis van de hierboven vermelde criteria.

Het doel van deze stimulans is om deze update door te voeren (voor de mFRR en de aFRR) en deze methodologie toe te passen zodat die vanaf begin 2025 kan worden toegepast op de mFRR

4.5.2. Leveringstermijnen en deliverables

Eind maart 2024: evaluatie door Elia van de impact op de methodologie van 2020 van (i) de ontwerpwijzigingen die zijn ingevoerd voor de mFRR en de aFRR ter voorbereiding van de aansluiting op de MARI- en PICASSO-platformen en (ii) de conclusies van de stimulans van 2023 over de evaluatie van de prekwificatie-, controle- en sanctieregelingen voor mFRR- en aFRR-diensten, met een presentatie aan de marktspelers.

Eind mei 2024: afronding van de studie-update en, indien nodig, identificatie van eventuele wijzigingen die in de methodologie van 2020 moeten worden aangebracht.

Medio september 2024: start van de interne 'parallel run' voor de mFRR

Medio september 2024: voorstel van Elia voor wijzigingen aan de T&C BSP mFRR met betrekking tot intelligente tests; raadpleging van de WG Balancing³

Medio december 2024: presentatie van de resultaten van de parallel run aan de CREG (vertrouwelijk) en voorstel van een implementatieplan voor aFRR

Eind december 2024: operationeel gebruik van de ontwikkelde tools om de aanbiedingen te selecteren die getest moeten worden op beschikbaarheid⁴.

³ De formele raadpleging van de T&C BSP mFRR is niet opgenomen in de beschrijving van de stimulans zodat, indien nodig, de reikwijdte van de wijzigingen aan de T&C kan worden uitgebreid tot wijzigingen die geen verband houden met intelligente beschikbaarheidstests, zonder de planning onder druk te zetten. In principe kunnen wijzigingen in de T&C BSP mFRR worden aangebracht bij de eerste herziening van de T&C BSP mFRR in 2025

⁴ De volledige toepassing van de methodologie, bijvoorbeeld wat betreft de impact ervan op het maximaal aantal uitgevoerde tests, zal afhangen van de effectieve datum waarop de gewijzigde T&C BSP mFRR in werking treden

4.5.3. Betrokken bedrag

900.000 €. De toekenning van dit bedrag is onderworpen aan de uitvoering van de bovenvermelde taken en de aanvaarding ervan door de CREG.

4.5.4. Context en rechtvaardigingen

De beschikbaarheidstests van de reserves zijn nodig om te verzekeren dat de BSP's de nodige flexibiliteit in hun portfolio hebben om aan hun verplichtingen te voldoen in het geval van een verkoop van balancingcapaciteit aan Elia. Deze tests zijn onbetaald, met andere woorden, er zijn geen kosten verbonden aan de activatie van de energieaanbiedingen van de BSP in het kader van de test. Marktspelers dringen er daarom op aan dat het aantal van dergelijke tests zo beperkt mogelijk wordt gehouden. Elia heeft ook belang bij een beperking van dit aantal tests, aangezien de beschikbaarheidstests niet noodzakelijk bijdragen tot het evenwicht van het systeem en, wanneer dit niet het geval is, moeten worden gecompenseerd door andere balancingmiddelen te activeren.

Om voldoende garanties te krijgen over de beschikbaarheid van de gecontracteerde reserves zonder een groot aantal tests uit te voeren, probeert Elia voor deze tests de aanbiedingen te selecteren die hoogst waarschijnlijk een tekort van de BSP aan het licht zullen brengen. De ontwikkelde methodologie voor het uitvoeren van 'intelligente' tests moet bijdragen aan deze doelstelling door beschikbaarheidstests te richten op aanbiedingen op basis van een scoresysteem dat met name rekening houdt met de prestaties die tijdens eerdere activiteiten zijn waargenomen.

Met de aansluiting van Elia op de Europese MARI- en PICASSO-platformen zal de activatiefrequentie van de aanbiedingen van Belgische BSP's onderaan de 'merit order'-lijst waarschijnlijk afnemen. Daarom is het des te belangrijker om de betrouwbaarheid van deze aanbiedingen te garanderen door middel van beschikbaarheidstests. Deze behoefte is groter voor de mFRR, waarvoor het onderste van de 'merit order'-lijst zelden wordt geactiveerd. Bovendien zal de geplande afschaffing in 2024 van de verplichting om bij de activatie van een gecontracteerde mFRR-aanbieding uitsluitend energie te leveren met de leveringspunten die in de aanbieding zijn vermeld (Elia is van plan om een 'portfolio'-benadering toe te staan voor alle mFRR-activatiecontroles) de zichtbaarheid van Elia op de werkelijke beschikbaarheid van de leveringspunten vermeld in de gecontracteerde aanbiedingen te verminderen. Deze prioriteit voor de mFRR is ook in overeenstemming met het verzoek van de BSP's in 2020 om prioriteit te geven aan de implementatie van de methodologie voor dit type resource.

Het implementatieplan voor de aFRR moet worden verfijnd op basis van een gedetailleerde haalbaarheidsanalyse, de eerste feedback over de mFRR in 2024 en de toegevoegde waarde van de toepassing van de methodologie op dit product.

4.6. CO-OPTIMALISATIE OM DE SYSTEEMKOSTEN VOOR CONGESTIEBEHEER EN BALANCING TE MINIMALISEREN

De CREG stelt zelf een stimulans voor, dat als doel heeft de systeemkosten te minimaliseren.

Interne congesties in reële tijd leiden tot onbeschikbaarheden van balanceringsenergiebiedingen. De voldoende beschikbaarheid van balanceringsenergie is noodzakelijk voor een veilige uitbating van het Europese net. Ook leidt de onbeschikbaarheid van balanceringsenergiebiedingen tot hoge kosten, wegens een beperktere merit order curve ten opzichte van de biedingen die ingeboden werden.

Momenteel worden redispatchbiedingen ingezet om te vermijden dat interne congesties tot een onveilige uitbating van het systeem leiden, door overbelasting van interne lijnen. Deze redispatchbiedingen worden momenteel ingezet zonder rekening te houden met de impact van de interne congesties, na activatie van redispatchbiedingen, op de liquiditeit van balanceringsenergie. De vraag dringt zich op of de inzet van redispatchbiedingen om zowel overbelasting van interne lijnen te vermijden als liquiditeitsproblemen op de balanceringsmarkt op te lossen, tot de laagste kosten leiden voor eindconsumenten: de stijging van de redispatchkosten kunnen immers volledig gecompenseerd worden door een daling van balanceringskosten.

Deze stimulans beoogt als gevolg het potentieel van minimalisering van de systeemkosten (redispatchkosten en kosten ten gevolge van onbeschikbare balanceringsenergiebiedingen) door uitgebreidere inzet van beschikbare redispatching middelen, te kwantificeren. Er kan een afweging worden gemaakt tussen het verhogen van de systeemkosten door het gebruik van redispatching-biedingen en het verlagen van de systeemkosten door het daaruit voortvloeiende effect van een grotere beschikbaarheid van balanceringsenergiebiedingen. Het optimaliseren van dit compromis is het doel van deze stimulans.

Kwantificering van het kostenminimalisatiepotentieel van het systeem wordt bereikt door de ontwikkeling van een stochastisch optimalisatietool. Deze tool wordt toegepast op de informatie die Elia heeft over de redispatch-volumes en -prijzen, waarbij de energievolumes en -prijzen en de verwachtingen met betrekking tot de activeringsbehoeften in evenwicht worden gebracht. Het resultaat is bedoeld om de potentiële voordelen en haalbaarheid van de operationele toepassing van de ontwikkelde tool beter te begrijpen.

Zoals aangegeven in hoofdstuk 3 van dit besluit heeft de CREG, na reacties op de openbare raadpleging, besloten deze doelstelling te schrappen voor de incentive voor 2024. De CREG is echter van mening dat het deel van het project dat betrekking heeft op de kosten-batenanalyse en de minimalisering van systeemkosten (redispatchingkosten en kosten als gevolg van het niet beschikbaar zijn van balancerende energieaanbiedingen) komt feitelijk al aan bod in het project “Visie en routekaart op flexibiliteit voor congestiemanagement en transparante communicatie over het activeren van flexibiliteit binnen het raamwerk van contracten met flexibele toegang”.

4.7. ECONOMICLY OPTIMISE THE USE OF BALANCING MEANS – USE OF BALANCING PRODUCTS BY ELIA

De CREG stelt zelf een stimulans voor, dat als doel heeft de balanceringskosten te minimaliseren.

Elia heeft, om het systeem in evenwicht te brengen, meerdere middelen ter beschikking: onbalansnetting, aFRR en mFRR. Met het vooruitzicht van toetreding tot de Europese platformen voor de uitwisseling van balanceringsenergie, wordt de prijs van deze balanceringsmiddelen bepaald door de Europese aanbods- en vraagcurves zolang er voldoende grensoverschrijdende transportcapaciteit aanwezig is. Een gevolg hiervan is dat de kost van balancering, voor Elia, afhankelijk is van de acties van buitenlandse TNBs en afhankelijk is van de invoer van goedkopere balanceringsmiddelen. Zowel de acties van TNBs als de invoer van middelen worden per product bepaald.

Als gevolg dringt de vraag zich op of de reactieve volumegebaseerde methode van mFRR-activaties, om het gebruik van aFRR te desatureren, herzien moet worden naar een activatiestrategie op basis van de balanceringskosten. Als wijze van hypothetisch voorbeeld, veronderstellend voldoende grensoverschrijdende transportcapaciteit, kan aangenomen worden dat de grensoverschrijdende aFRR-marktprijzen bij een hoge onbalans in Duitsland en/of Oostenrijk, ook hoog zullen zijn, waardoor een meer pro-actieve activatiestrategie van mFRR-middelen in België kostenoptimaler zou kunnen zijn dan een reactieve activatiestrategie.

De stimulans heeft als doel om een eerste stap te zetten naar de ontwikkeling van een prototype die het potentieel van de baten van een activatiestrategie op basis van balanceringskosten, kwantificeert. De huidige beschrijving voorziet reeds een volledige optimalisatie. Gegeven het innovatieve karakter van deze stimulans acht de CREG de kans op bruikbaar resultaat op het einde ervan, klein. De CREG vraagt aan marktdeelnemers om zich uit te spreken over dit doel, en om eventuele alternatieven voor te stellen, zoals het rule-based alternatief beschreven in het voorbeeld in vorige paragraaf.

Naar aanleiding van reacties op de openbare raadpleging schrapt de CREG, gezien het gebrek aan gegevens over grensoverschrijdende balanceringsenergiemarktprijzen, deze doelstelling voor 2024, maar zal ze deze mogelijk voorstellen als stimulans in 2025.

4.8. ANALYSE VAN DE TECHNISCHE HAALBAARHEID VAN SELECTIEVE VERBRUIKSONTKOPPELING (EN HERSTEL)

Dit project werd door de CREG voorgesteld als onderdeel van het ontwerpbeslissing. Na de openbare raadpleging en specifieke reacties op dit project besluit de CREG het niet op te nemen in de projectenlijst voor het jaar 2024.

Voor de Commissie voor de Regulering van de Elektriciteit en het Gas:

Sigrid JOURDAIN
Directeur

Laurent JACQUET
Directeur

Koen LOCQUET
Voorzitter van het Directiecomité

BIJLAGE 1

Voorstel voor een lijst met prioritaire projecten voor het jaar 2024 in het kader van de balancingstimulansen

BIJLAGE 2

Reacties ontvangen in het kader van de publieke raadpleging